



 SZKOLENIE WSTĘPNE PPOŻ

Szkolenie wstępne w Zakresie Ochrony Przeciwpożarowej

Instruktaż ogólny dla studentów
I roku Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Zasady bezpieczeństwa, ewakuacji i obsługi sprzętu gaśniczego.



Opracowanie:
Andrzej Sławacki
Inspektor ds. Ochrony Przeciwpożarowej
Dział Bezpieczeństwa
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie
Al. Raławickie 1, 20-059 Lublin

Podstawy Prawne Ochrony PPOŻ

-  **Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej** (Dz.U. z 2023 r. poz. 1583) – nakłada obowiązek zapoznania się z przepisami przeciwpożarowymi (PPOŻ).
-  **Rozporządzenie MSWiA z dn. 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.**
-  **Ustawa z dn. 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce** – nakłada na uczelnie obowiązek zapewnienia bezpiecznych warunków kształcenia.
-  **Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego (IBP) Uniwersytetu Medycznego** – dokument wewnętrzny określający zasady na uczelni.



Obiekty UM w Lublinie:

- Collegium Novum ul. Al. Racławickie 1,
- Collegium Medicum ul. Radziwiłłowska 11,
- Collegium Maximum ul. Staszica 4/6,
- Centrum Symulacji Medycznej ul. Chodźki 4,
- Collegium Pharmaceuticum ul. W. Chodźki 4A,
- Collegium Maius - Anatomicum ul. Jaczewskiego 4,
- Collegium Universum ul. W. Chodźki 1,
- Collegium Pathologicum ul. Jaczewskiego 8 B,
- Ośrodek Medycyny Doświadczalnej,
- Hala Sportowo - Widowiskowa ul. Witolda Chodźki 15,
- Collegium Academicum ul. Chodźki 7,
- Biblioteka ul. Szkolna 18,

Obowiązki Studenta w zakresie PPOŻ



Przestrzeganie Przepisów

Znajomość dróg ewakuacyjnych, lokalizacji gaśnic oraz regulaminów poszczególnych katedr i laboratoriów.



Zakaz Stwarzania Zagrożeń

Bezwzględny zakaz palenia tytoniu i papierosów elektronicznych, używania otwartego ognia oraz blokowania dróg ewakuacyjnych.



Reagowanie na Zagrożenie

Niezwłoczne zgłaszanie zauważonego pożaru lub uszkodzeń instalacji elektrycznej/gazowej do prowadzącego zajęcia lub portiera.

Zagrożenia Pożarowe na Uczelni Medycznej



-  **Laboratoria chemiczne i biochemiczne:** stosowanie łatwopalnych odczynników, rozpuszczalników i gazów palnych.
-  **Aparatura diagnostyczna i medyczna:** wysokie obciążenia instalacji elektrycznej, ryzyko zwarć w sprzęcie specjalistycznym.
-  **Palniki i dygestoria:** użycie otwartego ognia w badaniach mikrobiologicznych (sterylizacja).
-  **Domy Studenckie:** nieostrożność przy korzystaniu z kuchenek, czajników i urządzeń grzewczych.

Klasyfikacja Grupy Pożarów (ABCDEF)

Klasa	Symbol i Piktogram	Substancje palne	Przykłady na Uczelni
<small>grupa</small> A	<small>piktogram na gaśnicy</small> 	Ciała stałe Drewno, papier, tekstylia, tworzywa sztuczne	Książki w bibliotece, meble, dokumentacja
B		Ciecze palne Alkohol, eter, aceton, benzyna, substancje płynne	Odczynniki chemiczne w laboratoriach
C		Gazy palne Metan, propan-butan, wodór, acetylen	Instalacje gazowe, butle z gazem
D		Metale palne Magnez, sód, potas, tytan	Specjalistyczne odczynniki metaliczne
F		Tłuszcze Oleje i tłuszcze jadalne i kuchenne	Stołówki, kuchnie w akademikach
E – urządzenia będące pod napięciem elektrycznym			

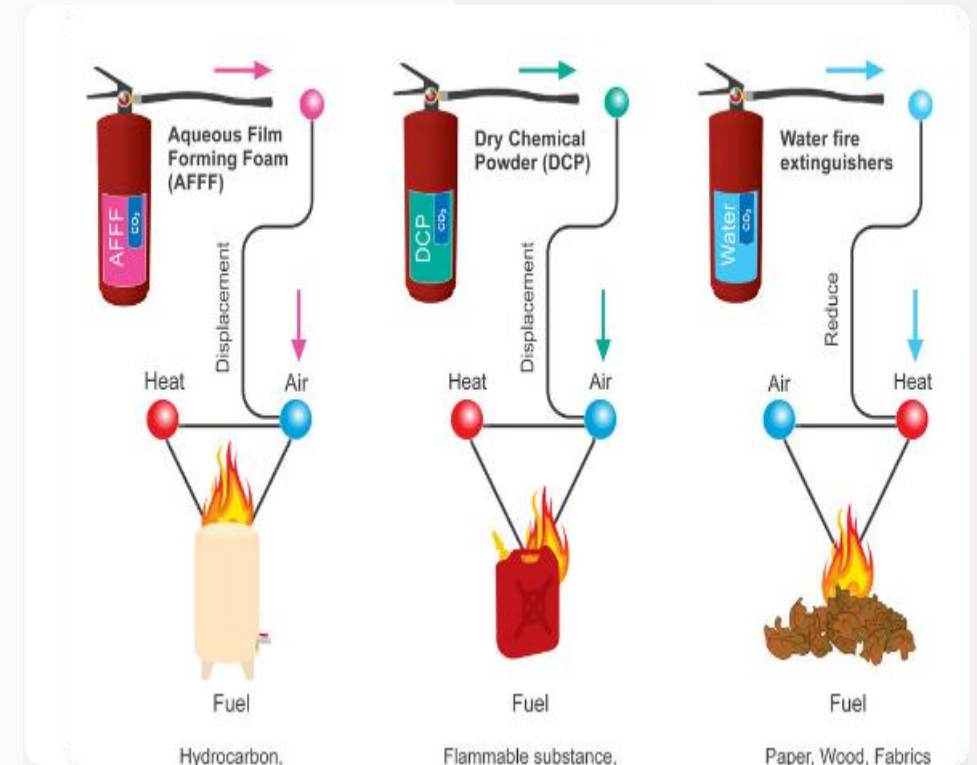
Podręczny Sprzęt Gaśniczy - Rodzaje

 **Gaśnica Proszkowa (GP):** Uniwersalna (grupy A, B, C). Gasi poprzez przerwanie reakcji palenia. Stosowana na korytarzach i w salach wykładowych.

 **Gaśnica Śniegowa / CO₂ (GS):** Przeznaczona do elektroniki i aparatury medycznej. Nie zanieczyszcza urządzeń, gasi poprzez wyparcie tlenu i schłodzenie.

 **Gaśnica Pianowa / Wodna (GW):** Skuteczna przy pożarach ciał stałych i tłuszczów (grupy A, F).

 **Koc Gaśniczy:** Do tłumienia małych pożarów w zarodku oraz gaszenia odzieży na człowieku.



Instrukcja Obsługi Gaśnicy Podręcznej

- 1** Zerwij plombę i wyciągnij zawleczkę blokującą dźwignię spustową.
- 2** Skieruj wylot węża/prądownicy na źródło pożaru (nie na płomień!).
- 3** Naciśnij dźwignię spustową i podawaj środek gaśniczy krótkimi seriami.
- 4** Gasić z wiatrem / z bezpiecznej odległości (min. 1.5 - 2 metry).





Instrukcja obsługi hydrantu wewnętrznego

INSTRUKCJA UŻYTKOWANIA HYDRANTU

W PRZYPADKU POŻARU:

1. OTWORZYĆ SZAFKĘ
LUB ZBIĆ SZYBKĘ
2. ROZWINĄĆ WĄŻ
3. ODKRĘCIĆ ZAWÓR HYDRANTOWY
4. OTWORZYĆ ZAWÓR PRĄDOWNICY
5. SKIEROWAĆ STRUMIEŃ WODY NA OGIEŃ

UWAGA!
NIE GASIĆ URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH



INSTRUKCJA

OBSŁUGI HYDRANTU DN 19, 25, 33 Z WĘŻEM PÓLSZTYWNYM.

TAK



Zapoznaj się z instrukcją.
Otwórz drzwiczki.
Odkręć zawór do oporu.



Wysuń bęben z wężem,
chwycij za koniec węża z
prądownicą i odwijaj wąż
z bębna w kierunku ognia.



Skieruj wylot prądownicy
na źródło ognia.
Aby uruchomić hydrant
przekręć prądownicą
zgodnie ze wskazaniem
strzałki. Ustaw rzut
strumienia pokręcając
prądownicą.



Podążaj strumieniem w
kierunku ucieczki ognia.
Operując zaworem
prądownicy uzyskasz
strumień zwarty lub
rozproszony.



Zalecane wspomaganie
gaszenia ognia
używając gaśnicy lub
drugiego hydrantu.



SERWIS

Hydrant po użyciu
należy przywrócić do
sprawności. Naprawa i
przegląd zlecane przez
autoryzowany serwis.

NIE



Nie zastawiaj dojścia do
hydrantu. Nie zamykaj
szafki w sposób
uniemożliwiający
szybkie otwarcie.



Nie wolno rozwijać
węża z boku bębna.
Niewłaściwe rozwinię-
cie bębna grozi
zablokowaniem węża



Nie kieruj silnego
strumienia na ludzi.
Używaj strumienia
rozproszonego.



Nie gaś urządzeń
elektrycznych pod
napięciem. Grozi
porażeniem prądem.



Przy gaszeniu nie
omijaj materiału
palnego i źródła ognia.
Elementy pionowe gaś
od góry do dołu.



Nie odchodź. Poczekaj
do przyjazdu straży lub
dopóki nie będziesz
pewien, że ogień został
całkowicie ugaszony.



Nie odkładaj na później
przeglądu technicznego
hydrantu.

System Sygnalizacji Pożarowej i Przycisk ROP



Czym jest Przycisk ROP?

Ręczny Ostrzegacz Pożarowy (ROP) znajduje się na drogach ewakuacyjnych i przy wyjściach z budynku. **Tylko w przypadku pożaru:**

-  **Sposób użycia:** Zbij szybkę i wciśnij przycisk, aby wywołać alarm pożarowy w całym obiekcie.
-  **Sygnal do Portierni / Straży:** Uruchomienie ROP automatycznie powiadamia służby i uruchamia procedurę ewakuacji.
-  **UWAGA:** Użycie przycisku ROP bez uzasadnienia grozi odpowiedzialnością karną, dyscyplinarną **oraz finansową!**

Zasady Ewakuacji z Budynku Uczelni



1. Ogłoszenie Alarmu

Po usłyszeniu ciągłego sygnału syreny lub komunikatu głosowego natychmiast przerwij zajęcia i wykonuj polecenia wykładowcy.



2. Kierunek Ewakuacji

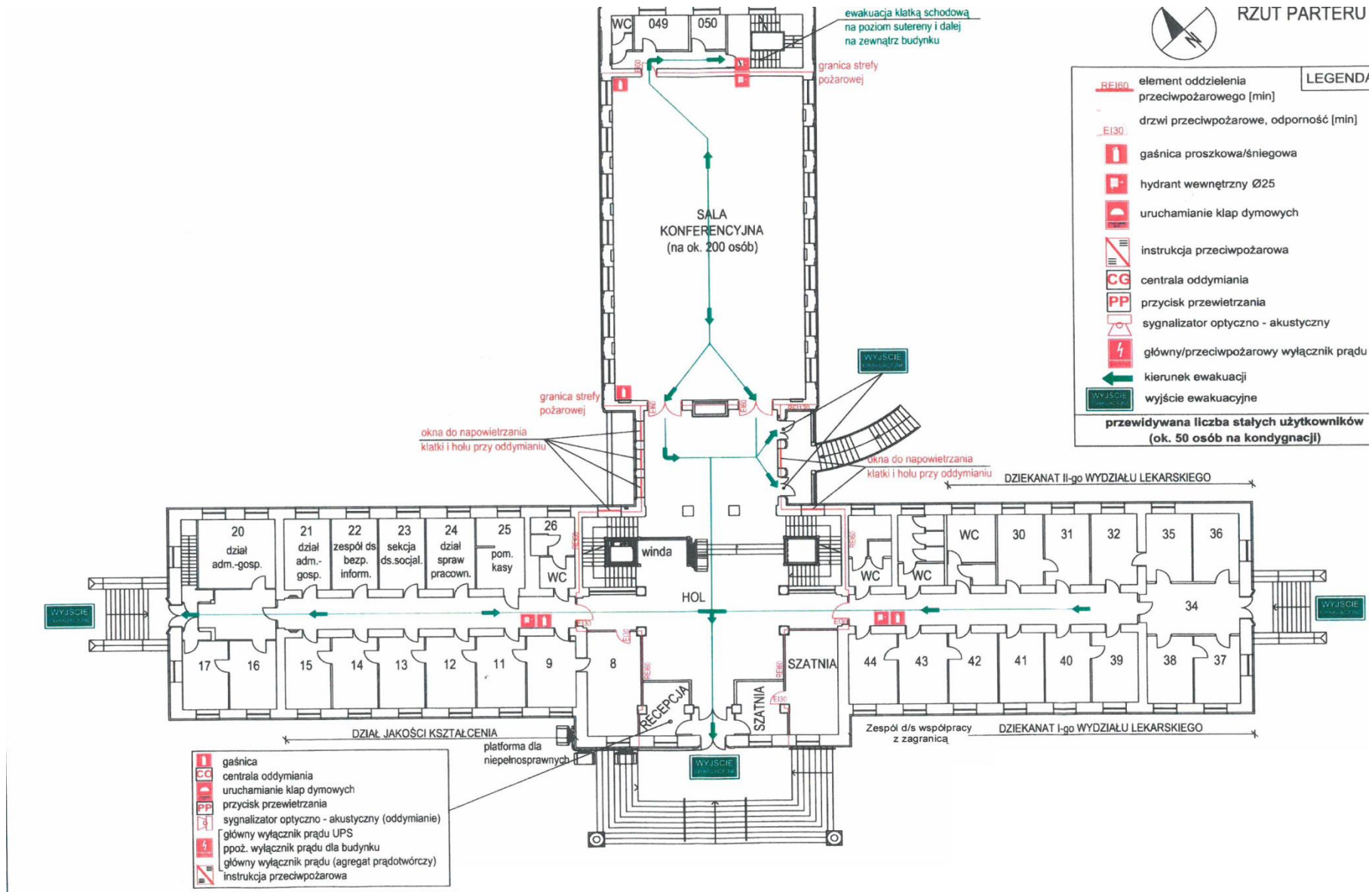
Kieruj się zielonymi piktogramami ewakuacyjnymi do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego. Nie korzystaj z wind!



3. Miejsce Zbiórki

Udaj się do wyznaczonego Miejsca Zbiórki do Ewakuacji na zewnątrz budynku. Prowadzący sprawdzi listę obecności.

Przykładowe oznakowanie dróg ewakuacyjnych oraz rozmieszczenia sprzętu przeciwpożarowego zawarte w Instrukcjach Bezpieczeństwa Pożarowego dla każdego obiektu.



Oznakowanie Ewakuacyjne i PPOŻ

- ✓ **Znaki Zielone (Ewakuacyjne):** Wskazują kierunek do bezpiecznego wyjścia, drzwi ewakuacyjne oraz miejsca zbiórki.
- ✓ **Znaki Czerwone (PPOŻ):** Oznaczają lokalizację gaśnic, hydrantów, przycisków ROP oraz wyłączników prądu.
- ✓ **Znaki Ostrzegawcze:** Informują o zagrożeniach chemicznych, biologicznych lub promieniowaniu w laboratoriach.



OBOWIĄZKI REKTORA

1. Rektor jest obowiązany wyznaczyć osoby zobowiązane do sprawdzenia stanu technicznego i bezpieczeństwa w pomieszczeniach dydaktycznych przed dopuszczeniem do zajęć studentów.
2. Prowadzący zajęcia ma obowiązek przygotować studenta do zajęć praktycznych w formie instruktażu stanowiskowego.
3. Przełożony wyznacza osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo studentów zgodnie z zasadami bhp.
4. Rektor ustala zasady postępowania z szkodliwymi substancjami i preparatami chemicznymi oraz biologicznymi.
5. Wszelkie substancje niebezpieczne muszą być przechowywane w wyraźnie oznaczonych pomieszczeniach i miejscach do tego przystosowanych, w opakowaniach chroniących przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem.
6. Uczelnia prowadzi stosowną ewidencję tych substancji, zbiera oraz utylizuje odpady wytworzone na terenach poszczególnych placówek.



Ewakuacja ze Stref Specjalnych i Laboratoriów



Wyłączenie Urządzeń

Przed opuszczeniem laboratorium wyłącz palniki gazowe, zasilanie urządzeń medycznych i zamknij dygestorium.



Zabezpieczenie Odczynników

O ile to bezpieczne, zabezpiecz substancje toksyczne, biochemiczne i łatwopalne w bezpiecznym miejscu.



Zamknięcie Drzwi

Zamknij okna i drzwi (drzwi pozostaw niezamknięte na klucz, klucz pozostaw w zamku na zewnątrz) aby odciąć dopływ tlenu i spowolnić rozprzestrzenianie się ognia i dymu.

Zgłaszanie Pożaru i Numery Alarmowe


112

Europejski Numer Alarmowy

998 - Straż Pożarna

Co należy podać podczas zgłoszenia?

-  **GDZIE się pali:** Dokładny adres uczelni, nazwa budynku, piętro, numer sali.
-  **CO się pali:** Np. aparatura medyczna, odczynniki chemiczne, biurko.
-  **Czy są ZAGROŻENI ludzie:** Liczba osób w strefie zagrożenia.
-  **KTO zgłasza:** Imię, nazwisko, numer telefonu kontaktowego.



Złote Zasady Bezpieczeństwa PPOŻ

✗CZEGO NIGDY NIE ROBIĆ:

- ✗ Nie panikuj i nie biegaj po korytarzach.
- ✗ Nie używaj wind podczas alarmu pożarowego.
- ✗ Nie wracaj do budynku po zostawione rzeczy.
- ✗ Nie otwieraj gwałtownie gorących drzwi.
- ✗ Nie gaś wodą urządzeń pod napięciem!

✓CO ZAWSZE NALEŻY ROBIĆ:

- ✓ Zachowaj spokój i słuchaj poleceń zarządzających ewakuacją.
- ✓ Poruszaj się przy ścianie w przypadku zadymienia.
- ✓ Zamknij za sobą drzwi sal wykładowych/labów.
- ✓ Zgłoś obecność w miejscu zbiórki.
- ✓ Pamiętaj: Życie ludzi jest ważniejsze niż mienie!

Pożar – jak powstaje i jak go przerwać

Trzy elementy muszą współistnieć, aby pożar mógł się rozwijać:



Źródło zapłonu



Materiał palny

O₂

Tlen / utleniacz

Przerwanie jednego z elementów może zatrzymać spalanie. W praktyce wykorzystują to gaśnice, koc gaśniczy oraz inne środki gaśnicze.



Instalacje elektryczne

Przeciążenia, uszkodzone przewody, niesprawna aparatura i nieprawidłowe podłączenia.



Otwarte źródła ognia

Palniki, płomienie oraz inne źródła zapłonu używane podczas zajęć laboratoryjnych.



Nieostrożność

Pozostawione urządzenia grzewcze, niewłaściwe korzystanie z kuchni (akademiki) i blokowanie dróg ewakuacyjnych.

Zasada: jeśli zauważysz stan, który może doprowadzić do pożaru – zgłoś go prowadzącemu lub portierni.



Dym

Ogranicza widoczność i utrudnia orientację. Może szybko wypełnić korytarze oraz klatki schodowe.



Toksyczne produkty spalania

W pożarze mogą powstawać niebezpieczne gazy. Nie próbuj rozpoznawać ich ani wracać po rzeczy.



Co robić?

Przemieszczaj się zgodnie z oznakowaniem, przy zadymieniu poruszaj się niżej i wykonuj polecenia osób prowadzących ewakuację.

1

Alarm

Powiadom osoby w pobliżu i zgłoś pożar.

2

Odlączenie zasilania

Jeśli można zrobić to bezpiecznie, odłącz urządzenie od zasilania.

3

Dobór gaśnicy

Do elektroniki i aparatury stosuj odpowiedni środek gaśniczy, np. CO₂.

4

Ewakuacja

Jeśli ogień rośnie lub pojawia się dużo dymu – nie podejmuj dalszej walki z pożarem.

×

Czego nie robić

Nie używaj wody do urządzeń elektrycznych pozostających pod napięciem. Nie dotykaj uszkodzonych przewodów ani aparatury.

1 Przed zajęciami

Zapoznaj się z zasadami pracy w danym laboratorium oraz lokalizacją zaworów i sprzętu PPOŻ.

2 W razie wycieku

Jeżeli jest to bezpieczne, przerwij źródło wycieku. Nie uruchamiaj urządzeń elektrycznych, które mogą spowodować zapłon.

3 W razie pożaru

Alarmuj, oddal się od strefy zagrożenia i postępuj zgodnie z instrukcjami ewakuacji.

4 Nie ryzykuj

Nie próbuj samodzielnie przenosić butli ani podejmować działań, które wymagają specjalistycznego sprzętu.

W laboratoriach szczególne znaczenie mają właściwe oznakowanie, przechowywanie i postępowanie z substancjami palnymi.



Przed użyciem

Sprawdź oznakowanie i zasady obowiązujące w laboratorium. Używaj tylko ilości potrzebnej do wykonania zadania.



Podczas pracy

Trzymaj odczynniki z dala od źródeł zapłonu i postępuj zgodnie z instrukcjami prowadzącego.



Po zakończeniu

Pozostaw stanowisko w stanie bezpiecznym i zgłoś rozlania, uszkodzenia lub inne nieprawidłowości.

Jak dobrać środek gaśniczy?

Slajd 21

Rodzaj zagrożenia	Przykład	Sprzęt / uwaga
Ciała stałe	papier, drewno, tekstylia	środek odpowiedni dla grupy A
Ciecze palne	alkohol, aceton, rozpuszczalniki	środek odpowiedni dla grupy B
Gazy palne	metan, propan-butan	środek odpowiedni dla grupy C
Metale palne	sód, potas, magnez	specjalistyczny środek dla grupy D
Tłuszcze kuchenne	oleje, tłuszcze	środek odpowiedni dla grupy F

Gaśnica – kiedy podjąć próbę gaszenia?

**Podejmij próbę gaszenia tylko wtedy,
adv:**



Warunek 1

pożar jest mały i znajduje się w początkowej fazie



Warunek 2

masz właściwą gaśnicę i znasz podstawową obsługę



Warunek 3

masz zapewnioną drogę odwrotu



Warunek 4

nie narażasz siebie ani innych osób



Natychmiast przerwij

Jeśli ogień szybko się rozprzestrzenia, pojawia się silne zadymienie, grozi wybuchem lub nie masz bezpiecznej drogi wyjścia – alarmuj i ewakuuj się.



Mały pożar

Koc może służyć do tłumienia niewielkiego pożaru w zarodku.



Odzież na człowieku

Może być użyty do stłumienia płomieni na odzieży, jeśli jest to bezpieczne.



Zasada bezpieczeństwa

Nie podejmuj ryzykownej walki z ogniem. Po użyciu koca nadal obowiązuje alarmowanie i ocena sytuacji.



Prowadzący zajęcia

- ogłasza / przekazuje alarm zgodnie z procedurą
- kieruje grupę do wyjścia
- przypomina o zakazie używania wind
- po dotarciu do miejsca zbiórki organizuje sprawdzenie obecności



Student

- natychmiast przerywa zajęcia
- wykonuje polecenia prowadzącego i ewakuatorów
- nie wraca po rzeczy
- zgłasza swoją obecność na miejscu zbiórki

Podczas ewakuacji zwracaj uwagę na osoby, które mogą potrzebować dodatkowej pomocy.



Nie zostawiaj osoby samej

Jeżeli zauważysz osobę mającą trudności z poruszaniem się lub orientacją, powiadom prowadzącego / osobę prowadzącą ewakuację.



Nie ryzykuj

Nie podejmuj samodzielnie działań, które mogą zagrozić Tobie lub osobie poszkodowanej.



Wykonuj polecenia

Korzystaj z wyznaczonych dróg ewakuacyjnych i postępuj zgodnie z instrukcjami osób kierujących ewakuacją.



Kuchnia

Nie pozostawiaj kuchenek, czajników i urządzeń grzewczych bez nadzoru. Utrzymuj porządek wokół urządzeń.



Drogi ewakuacyjne

Nie zastawiaj korytarzy, schodów ani drzwi. Zapamiętaj najbliższe wyjście ewakuacyjne.



Alarm

Po usłyszeniu alarmu nie zwlekaj i nie wracaj do pokoju po rzeczy. Udaj się do miejsca zbiórki.

Sprawdź się – 5 sytuacji

1

1. Widzisz dym w korytarzu. Co robisz najpierw?

2

2. Czy podczas alarmu można korzystać z windy?

3

3. Gdzie kierujesz się po opuszczeniu budynku?

4

4. Jakie informacje podajesz podczas zgłoszenia na 112?

5

5. Kiedy nie należy podejmować próby gaszenia?



Opracowanie:
Andrzej Sławacki
Inspektor ds. Ochrony Przeciwpowozarowej
Dział Bezpieczeństwa
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie
Al. Raclawickie 1, 20-059 Lublin